

tidligere Leiligheder, saavel efter Krigen 1807—14 som ogsaa efter Krigen 1848—50, havde erkjendt, at det Tryk, der paa den Maade kom til at paahvile visse Hartkornsbrugere i enkelte Dele af Landet, var saa betydeligt, at hele Tidens Aand — om jeg maa bruge dette Udtryk — fordrebe, at denne Byrde, som var baaren i hele Samfundets Interesse, blev nogenlunde ligeligt fordeelt paa hele Samfundet. Desuagtet bemærkede den ærede Ordfører, at der ikke nu fandtes nogen paatrængende Grund til at gjøre denne Afvigelse fra den gjældende Lov angaaende Hartkornskjørsler; men jeg seer virkelig ikke, hvorfor der ikke efter den sidste Krig skulde være ganske de samme Grunde tilstede som efter de to andre. Derimod er det afgjørende for mig, at den ærede Minister og Ministeriet i sin Heelhed har erklæret ikke at ville gaae ind paa nogen Erstatning under andre Betingelser end dem, her foreslaaes, og det er kun ligeoverfor dette Magtbud, jeg giver Afkald paa at see Sagen gennemført paa den Maade, der i mine Dine vilde være den naturligeste og ene rigtige.

H. Andersen: Det vil være i det høje Thing's Erindring, at jeg ved en tidligere Leilighed, hvor der har været Tale om denne Sag, ogsaa har været af den Mening, at det vilde være rigtigt at udrede Erstatning for de Kjørsler, hvorom der her er Tale, efter de samme Regler, som ere fulgte ved de to foregaaende Krige i dette Aarhundrede, og det er kun foranlediget ved den høitærede Ministers bestemte Udtalelse om at ville modsætte sig en saadan Udredelsesmaade denne Gang, at jeg har fundet mig beføiet til at gaae ind paa den Udredelsesmaade, som nu er foreslaaet i Lovudkastet. Det, der har været det overveiende Hensyn hos mig, har været at faae Loven udfaaledes, at Byrden blev taget bort fra den Enkelte og fordeelt paa en større Kreds, og da jeg har en meget stor, og jeg kunde sige fuldt begrundet Frygt for, at vi ikke ville faae Loven ud, dersom vi ikke gaae ind paa Ministerens Forslag om Udredelsesmaaden for Godtgjørelsen, har jeg ikke kunnet Andet, end slutte mig dertil. Hvad Udbalgets Fleertals Stilling til Sagen angaaer, da kan jeg ganske slutte mig

til, hvad der er udtalt af den ærede Ordfører, og jeg skal derfor kun tillade mig at gjøre nogle Bemærkninger, nærmest foranledigede ved de Udtalelser, vi nylig hørte af Mindretallets Ordfører. Mindretallets Ordfører hittede blandt Andet, at han ikke ansaae denne Sag for at være af saa stor Vigtighed, at man for den skulde sætte Lovgivningsmagten i Bevægelse. Det er ganske vist, at for Landet i det Hele er Sagen ikke af stor Vigtighed; men det er Ting'en, at den er af saa overordentlig stor Vigtighed for nogle Enkelte, for nogle ganske faa. Naar man seer paa den Oversigt, der følger med Lovudkastet, vil man finde, at Aarsens Amtsraadskreds har udredt 6,732 Kjørsægter og 19,731 Rejsægter, hvilket tilfammen udgjør 26,463 Ægter, og denne Amtsraadskreds er, som bekendt, meget liden, den indeholder kun ca. 11,740 Tdr. Hartkorn, og draager man deraf det ikke-kjørepligtige Hartkorn, — alt under 1 Td. og hvor der ikke holdes Heste —, bliver der neppe over 10,000 Tdr. Hartkorn tilbage, som have udredt disse over 26,000 Ægter. Efter Bestemmelsen i Regjeringens Forslag vil den Godtgjørelse, som vil tilkomme denne Amtsraadskreds, udgjøre ca. 30,000 Rd., usigtigt lader det sig ikke opgjøre, da det ikke af den medfølgende Fortegnelse kan sees, hvormange halve Dages og hvor mange hele Dages Ægter der ere gjorte, men ca. 30,000 Rd. vil det blive. Det vilde altsaa blive en Byrde af 3 Rd. pr. Td. Hartkorn. Naar nu det ærede Mindretal taler om, at lægge en ny Krigsskat paa en Deel af Befolkningen, skal jeg dog henstille saavel til det ærede Mindretals som til Thingets Overveelse i det Hele, om det ikke maatte findes billigere og retfærdigere at paalægge Hartkornsbrugerne i en enkelt Amtsraadskreds en Krigsskat af 3 Rd. pr. Td. Hartkorn end at fordele det saaledes, at der falder c. 4 Mk. paa hver Tønde Hartkorn. Jeg troer, at dette Sidste er et saa billigt Forlangende, at jeg ikke kan forestaae, hvorledes man kan argumentere, som det ærede Mindretal har gjort. Naar det ærede Mindretal dernæst saa stærkt fastholder, at Godtgjørelsen skulde udredes paa samme Maade som efter de forrige Krige, uanset hvilken Skæbne Loven saa maatte faae, forekommer